

Transinkluzywna opieka zdrowotna - stan obecny i wyzwania

Izabela Jąderek
Fundacja Trans-Fuzja

„Transpłciowość a opieka zdrowotna w Polsce” –
badanie społeczne przeprowadzone w 2014 roku wśród osób
transpłciowych na terenie całej Polski i korzystających z opieki
zdrowotnej, zarówno państwowej, jak i prywatnej

Cele badania:

sprawdzenie kontaktu z:

- ❖ Ogólną opieką zdrowotną (prywatną i publiczną) z
  - ✓ pracownikami przychodni lekarskich
  - ✓ lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej
  - ✓ pracownikami gabinetów zabiegowych
  - ✓ lekarzami specjalistami
  - ✓ ratownikami medycznymi
  - ✓ personelem szpitalnym oraz
  - ✓ personelem aptecznym

- ❖ opieką zdrowotną przy okazji postępowania sądowego w procesie uzgodnienia płci, w tym:
  - ✓ kontaktem z lekarzem prowadzącym
  - ✓ wizytami u psychologa i psychiatry oraz
  - ✓ terapią hormonalną oraz zabiegami chirurgicznymi

- ❖ opieką zdrowotną w związku z fizyczną korektą płci oraz inną opieką zdrowotną z tego zakresu

Inspiracje do badania:

Wyniki badania „Sytuacja prawna osób transpłciowych”, red. Wiktor Dynarski Krzysztof Śmiszek:

- Wysokie i wzrastające koszty operacji osób dokonujących korekty
- Różnorodność badań lekarskich i psychologicznych składanych przez osoby (różnice w wymaganych dokumentach w zależności od specjalisty, lekarza prowadzącego)
- dodatkowo powoływanie biegłych przy procesie sądowym pomimo opinii specjalistów

Informacje przychodzące od pacjentów do **Fundacji Trans-Fuzja:**

- Nadużycia ze strony lekarzy (konieczność wykonania „nagle” dodatkowych badań, konieczność opłat za prawnika, które należy uiścić lekarzowi)
- prośby o wypełnienia kwestionariuszy niezgodnie z procedurami, np. test MMPI co dwa tygodnie)
- nadużycia ze strony lekarza dotyczące granic fizycznych (np. robienie zdjęć, dotykania penisa i mierzenie go)
- wzbudzania poczucia winy w osobie ze strony psychologa („co ty robisz swoim rodzicom”)
- opinie biegłych dot. diagnozy wydawane po jednorazowym badaniu (bez dodatkowych badań)
- brak możliwości powiedzenia o swojej orientacji seksualnej u osób zorientowanych homoseksualnie z obawy przed negatywną opinią biegłego, która mogłaby uniemożliwić korektę

Zachowania dyskryminacyjne ze strony lekarzy podczas:

- Odmowa udzielenia pomocy przy bólu gardła w momencie, w którym lekarka dowiedziała się, że osoba jest transpłciowa
- Odmowa badania ginekologicznego osobom transpłciowym
- Komentarze dotyczące kotekty („po co to robiłaś?”, „chciałaś, to masz”)
- Odmowa udzielenia wsparcia osobom po operacji narządów płciowych i korzystających z prawideł („jak chciałaś być kobietą, to się przyzwyczajaj, że boli”)
- Komentarze dotyczące ciała, tuszy, wyglądu
- Przepisywanie leków bez żadnych badań
- Rozczarowanie wizytami lekarskimi na NFZ na rzecz wizyt prywatnych
- psychologowie zwracający się do pacjentów w zaimkach zgodnie z ich płcią metrykalną, pomimo informowania o swoich potrzebach
- brak chęci do przepisywania leków
- ocenianie transkobiet przez lekarzy po wyglądzie, stereotypowo (powinnaś się ubierać w szpilki, spódniczki – konieczność dostosowania wyglądu do lekarza)

- Specjalistyczna metodologia, biorąca pod uwagę dyskryminację zarówno podczas wizyt prywatnych, publicznych, w aptekach, szpitalach
- Sprawdzanie kosztów leczenia: średnie stawki za operację, leki, biegłych, psychologów, lekarzy
- Nadużycia ze strony specjalistów
- Opieka szpitalna (korzystanie z łazienek, pobyt w sali zgodnie ze swoim poczuciem płci)

❖ Badanie:

- ✓ pod patronatem Rzecznika Praw Obywatelskich
- ✓ dostępne językowo
- ✓ w formie pisemnej i internetowej
- ✓ pytania o konkretne zachowania lekarzy, psychologów, pielęgniarek/rzy

WYNIKI MAJĄ NA CELU POMÓC:

- opracować rekomendacje oraz broszurę dla środowiska medycznego w sprawie postępowania ze szczególną grupą pacjentów, jaką są osoby transpłciowe
- stworzyć rekomendacje dla Ministerstwa Zdrowia oraz Rady Ministrów w celu ulepszenia opieki zdrowotnej dla osób transpłciowych, interpłciowych i płciowo nienormatywnych, włącznie z refundacją zabiegów korekty płci i terapii hormonalnej
- opracować podręcznik mający na celu pomóc osobom transpłciowym w codziennym kontakcie z opieką zdrowotną i uczący radzenia sobie w problematycznych sytuacjach

